

[Kan du ikke læse nyhedsbrevet, tryk her](#)

Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia Nyhedsbrev nr. 57, 1. december 2014

Kære læser

It-bøvl har ramt os, og dermed desværre også dig og vores øvrige 749 abonnenter. Vi skal have udsendelsen af nyhedsbrevet flyttet over på et nyt system. Desværre indebærer det, at du skal tilmelde dig til nyhedsbrevet helt forfra - at du fik det i november og også i denne måned, skyldes, at vi bruger et midlertidigt system.

Du har fået to anmodninger om at tilmelde dig forfra, i september og først i november, og hvis du har gjort det én af gangene, er alt i orden. Men vi mangler stadig en hel del i at nå de 750 abonnenter, så hvis du ikke har fået dig tilmeldt, [håber vi, at du vil gøre det med det samme. Du skal klikke her](#)

Du ser havørneungen fra Rands Fjord øverst på siden - let at kende fra de voksne, som har gult næb, hvid hale og meget lysere fjerdragt. Den blev observeret først i november og er her måske stadig. Fotoet er taget af Jimmi Tolstrup Henriksen.

Glædelig jul og godt nytår.

Tag med på en spændende el-fisketur - søndag den 14.12. kl. 10:00

Vi kan ikke love en fangst som havørreden på fotoet her, men vi er ikke bange for at love dig en spændende formiddag! Fotoet er taget på en tilsvarende el-fisketur til Gammelby Mølleå i december 2011 lidt oven for Follerup Mølle, efter at der var gravet et omløb om møllen.

Denne gang vil vi se, om vi kan fange nogle af de havørreder, der formentlig går op i Øsdal Bæk, og vi prøver også i Spang Å - måske lurder der en grum gedde under brinken, en velvoksen brasen eller måske den besynderlige fisk, som hedder bæklampret eller niøje (som måske alligevel ikke er en fisk).

Fiskemetoden er el-fiskeri: Fisken lammes kortvarigt af en elektrisk strøm, men kommer sig hurtigt igen og svømmer glad videre.

Det er den tredje tur af denne slags, vi inviterer til - de to første var til Gammelby Mølleå. De var særdeles vellykkede med mange ørreder. Denne gang prøver vi i en bæk og også i den større å for at se, om vi kan fange andre fiskearter end ørreder.

Vi starter kl. 10.00 fra parkeringspladsen ved dammene i Kongsted. Bo Levesen vil som de andre gange lede slaget.

Vi glæder os til at se dig.

Velbesøgt årsmøde med et konstruktivt indlæg fra vores nye kommunaldirektør

Den 12. november hørte de 51 deltagere først formand Karsten Enggaards beretning om vores aktiviteter og oplevelser siden sidste årsmøde, og derefter var der valg til bestyrelsen.

Mangeårigt medlem af bestyrelsen, Bent Vitting Madsen, har valgt at stoppe. Bent har i kraft af sin store viden på området især taget sig af landbrugssager - tak for et godt stykke arbejde. I hans sted blev Jan Søb Dybdal indvalgt. Jan har hidtil været suppleant. Som ny suppleant blev indvalgt Preben Kjeldahl Pedersen.

Kommunaldirektør Michael Holst sluttede af med et indlæg om Fredericia Kommunes arbejde for naturen og om samarbejdet med DN Fredericia. Et indlæg, som vi finder meget positivt og konstruktivt, og som får os til at forvente fortsat godt samarbejde med kommunens forvaltning.

Vores ønske om en "sovende" fredning af forsvarets øvelsesområde, Hyby Fæled, var på begge taleres dagsorden. Og endelig fik vi en reel begrundelse for kommunens afslag på vores opfordring om at deltage i rejsningen af fredningssagen: "Først hvis forsvaret engang forlader området, vil kommunen finde behov for en stillingtagen til, hvorledes naturen derefter skal sikres."

Det er en ærlig sag, at byrådet vil vente og se tiden an. Men vi vil ikke risikere, at dette eller et fremtidigt byråd kan udlægge størstedelen af Fæleden til parcelhusområde. Det er en mindst lige så ærlig sag!

[Se her DN formand Karsten Enggaards beretning og kommunaldirektør Michael Holsts indlæg](#)

Naturplan Danmark - her i kommunen er der gjort et godt forarbejde!

På kortet ser du Fredericia Kommunes landskabsparker. Her findes det meste af vores natur, men også landbrugsområder med smukke terrænformer. Derfor hedder de ikke naturparker, men landskabsparker. De er blevet til på DN Fredericias initiativ og vedtaget af et tidligere byråd med 20 stemmer for og 1 imod. Ingen anden kommune har noget tilsvarende. [Læs om Fredericia Kommunes landskabsparker her og se fotos fra dem](#)

Miljøminister Kirsten Brosbøl har for nylig lanceret **Naturplan Danmark**.

Den storstilede plan har to hovedemner: Den skal rette op på vores hårdt trængte natur, og den skal skabe sammenhæng i vores opdelte natur. Der skal derfor udarbejdes et grønt danmarkskort, som kommunerne skal udfylde, og det skal være sket i kommuneplanerne i 2017 og realiseres gradvist frem mod 2050.

Landskabsparkerne et godt udgangspunkt for Fredericia Kommune. De er allerede i kommuneplanen. Og kommunens **Naturkvalitetsplan** udpeger en række emner for forbedring af naturen. F.eks. pleje af enge og overdrev og solbeskinnede områder i skovene, så vi kan få blomsterne og sommerfuglene tilbage. Det er der store udfordringer i.

Men det helt svære er at skabe sammenhæng mellem vores naturområder. Elbodalen har engang været et område, hvor alle arter dyr og planter kunne vandre frit og sprede sig. Men nu er der barrierer, som er uoverstigelige eller dødelige for mange skabninger - store landeveje, motorveje, jernbaner. Vi har forsøgt at få Vejdirektoratet til at bygge en faunapassage over motorvejen til Kolding - alle nye motorveje har sådanne. Men nej - ingen penge til det! Nu må kommunen tage fat på den svære opgave at gøre det muligt for dyrene at passere trafikforhindringerne.

I kommunens kort er der angivet flere økologiske forbindelseslinjer - eller spredningskorridorer - gennem landbrugsland. De skal forbinde naturområder og dermed gøre det muligt for dyr og planter at vandre. F.eks. mellem Børup Skov og engene vest for Skærbæk, der igen støder op til Elbodalen.

Men der er der i dag dyrkede marker. Og hvordan skal en frø eller en salamander kunne krydse marker, der regelmæssigt pløjes op! Hvis områderne i det mindste var forbundet af markdiger eller levende hegn, kunne visse arter bruge dem som vandreveje. Naturplanen taler om frivillig indsats fra landmændene, men kan vi forvente, at de frivilligt vil anlægge en forbindelse på 20-40 meters bredde mellem de to naturområder? Naturligvis ikke.

Og hvordan skal vi i det hele taget indrette en økologisk forbindelseslinje. For store dyr som ræve og rådyr er diger og markhegn en god og måske tilstrækkelig hjælp. Men hvis padder og krybdyr skal kunne vandre, er kravene store.

Naturplanen handler om meget andet end forbindelseslinjer. Den er inspirerende læsning, og hvis den bliver ført ud i livet, vil meget blive meget bedre. Heldigvis er der sat mange penge af, men pt. er det svært at holde styr på "gamle" og "nye" penge og at gennemskue fordelingen på natur, økologi og klima.

[Se Naturplan Danmark med Det Grønne Danmarkskort her \(http://naturstivrelsen.dk/naturplan-danmark/\)](http://naturstivrelsen.dk/naturplan-danmark/)

[Læs om økologiske forbindelseslinjer/spredningskorridorer her \(http://www.hedeselskabet.dk/Natur.6362/Spredningskorridorer-for-dyr-og-planter-%E2%ef%bf%bd%ef%bf%bd-virker-de.28.aspx\)](http://www.hedeselskabet.dk/Natur.6362/Spredningskorridorer-for-dyr-og-planter-%E2%ef%bf%bd%ef%bf%bd-virker-de.28.aspx)

Nu bedre beskyttelse af havørnene ved Rands Fjord

Sejlads på Rands Fjord

Sailing on Rands Fjord

Her ser du det øverste af det nye skilt, som viser, hvor man ikke må sejle og opholde sig fra den 1. januar til den 30. august. Stjernen for "Her står du" er at finde ud for Fagerlien og ved den lille holdeplads på Vejle-siden ved Egeskovvej. Især det sidste sted er udgangspunkt for kajakroere.

Der har i mange år været sejladsforbud i den vestligste del af Rands Fjord i fuglenes yngletid. Men nu er forbuddet udvidet såvel tidsmæssigt som geografisk - det er Fredericia og Vejle kommuner blevet enige om.

Nogle fugleinteresserede mener, at det er en fordel, at så få som muligt ved, hvor reden er - eller at der i det hele taget er en rede. Men når en del kajakroere kom alt for tæt på ørne reden, var det på grund af manglende viden om reden.

Vi fik fotos af nærgående kajakker fra bekymrede fuglekiggere og valgte at fortælle pressen om problemet, og vi fortalte også om det i dette nyhedsbrev og på vores Facebook side. Og dermed valgte vi også at fortælle, hvor reden er. Vi mener, at det virkede i form af en nedgang i antallet af kajakroere for tæt på reden. At mange mennesker ser og interesserer sig for ørnene, mener vi, giver den bedste beskyttelse.

Heldigvis var Fredericia Kommune lydhør og fik hurtigt sat midlertidige skilte op.

Risikoen for forstyrrelser fra landsiden er knap så stor, idet reden er beskyttet af en uforklæret sump mod øst og af det generelle forbud mod at færdes i en privat skov uden for stier og veje. Og som vi forstår teksten på skiltet, er det også forbudt at opholde sig på bredden ud mod det røde område. Der går en sti mod vest fra enden af Fagerlien - her har Naturstyrelsen på et skilt fortalt om reden og anmodet om, at man ikke benytter stien i ørnernes yngletid.

Men under alle omstændigheder satser vi på, at ingen vil ørnene noget ondt, og at selv de mest interesserede kan indse, at de skal holde afstand.

PS. Det fremgår også af skiltet, at det er forbudt at sejle med motor på Rands Fjord (enkelte har dog fået en særlig tilladelse).

Er det mon noget for dig?

Kogræsserforeningen Delenko (del-en-ko) og dens kvier gør et godt stykke arbejde for at bevare mangfoldigheden af blomster, sommerfugle og andre insekter på enge ved Spang Å, så derfor ser vi på Delenko med stor sympati. Vi har ingen anden interesse i foreningen.

Delenko søger nu nye andelshavere - det kunne måske være noget for dig. Ud over samværet med de andre andelshavere og dyrene i den dejlige natur ved Spang Å, giver det også frisk og sundt kød.

I øvrigt er kogræsserforeninger specifikt nævnt i Naturplan Danmark som en af de interessegrupper, der kan være med til at føre planen ud i livet.

[Se her mere om foreningen Delenko \(http://delenko.dk/om-del-en-ko/medlemsskab/\)](http://delenko.dk/om-del-en-ko/medlemsskab/)

[Se også artiklen i vores nyhedsbrev fra juni 2014 Delenko er med til at give os engenes skønhed tilbage - med mange fotos.](#)

Dus med dyrene

Her ser du Svartbagen - verdens største mågeart - hovedpersonen i denne lille historie. Sælen dukkede op tæt ved kajkanten i Fredericia Havn og fulgte os interesseret. Den blev muligvis overrasket over, at der er andre måder at fange fisk på!

Måske husker du Poul Thomsens TV-udsendelser. Jeg (Ole Klottrup) kom i tanker om dem efter fisketuren på Lillebælt.

For først hyggede min makker og jeg os med en nysgerrig Spættet Sæl. Og lidt efter kom en Svartbag. Den landede ved siden af båden og ventede tålmodigt, indtil den fik nogle isinghoveder og et par ulke og fløj derefter op på en af containerne på havnen for at slå mave. Her kunne jeg fotografere den, og efter at have forstørret fotoene kunne jeg aflæse den ring, den bærer om benet. Og sandelig - det var min gamle ven fra to tidligere vintre!

Jeg sendte i sin tid aflæsningerne til Zoologisk Museum, som holder styr på ringmærkninger, og fik at vide, at svartbagen om foråret yngler på Mågeørne ved Bogense. Om vinteren kan den åbenbart godt lide at besøge os i Fredericia.

Der findes også højteknologiske metoder til at følge fugles vandring, men den gode, gamle ringmærkning er stadig en effektiv løsning. F.eks. når det drejer sig om store fugle, hvor almindelige fuglekikkere kan aflæse ringen i kikkert eller på et forstørret foto.

PS. Vi blev også dus med en snes isinger - mere end de sikkert brød sig om! Nu ligger de i fryseren.

[Her kan du se aflæsningerne af ringen på svarthagens ben og dermed følge dens færden \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2014%2f201412%2fSvarthag+sort+JE159.pdf\)](#)

Kort nyt

Sølvhejre set i kommunen - er den kommet for at blive?

I november var der flere observationer af den smukke, hvide hejre, som i 2014 fik sine to første ynglepar i Danmark - på Saltholm. [Læs mere på vores hjemmeside - historier om Fredericias natur](#)

Bådlife, første klagesag er afgjort

Nogle kystgrundejere placerer deres både på en lift ved siden af bådebroen og spænder også af og til et telt ud over båden. På den måde bliver båden voldsomt synlig. Kystdirektoratet giver altid afslag med den begrundelse, at kystlandskabet skæmmes, og det er vi enige i. Bådejeren kan klage til Miljøministeriet over afgørelsen. Ministeriet har nu har afgjort sin første klagesag her i kommunen - og sandsynligvis i Danmark. Bådliften skal fjernes.

Brug ikke rottegift på åbent land

Rotterne dør ikke straks, og de er nemme af fange for rovdyr, rovfugle og ugler - som dermed bliver forgiftede og dør. [Læs om faren for forgiftninger \(http://pandion.dof.dk/artikel/rottegift-i-landskabet-truer-%C3%B8rne-og-ugler\)](#)

Klimaet: Effekter, klimatilpasning og sårbarhed - med særligt fokus på Danmark.

[Læs den nye rapport \(/Admin/Public/DWSDownload.aspx?File=%2fFiles%2fFiler%2fLokale_afdelinger%2fFredericia%2f2014%2f201412%2fanalyse_af_ipcc_delrapport_2_effekter_klimatilpasning_og_s_rbarhed_final.pdf\)](#)

Her er der noget for planlæggerne af Fredericia C - og mange fredericianske grundejere - at spekulere på.

Men Fredericia Kommune / Fredericia Spildevand A/S har heldigvis planlagt en række forholdsregler. [Læs Fredericia Kommunes klimatilpasningsplan 2014 \(http://soap.plansystem.dk/jsp/getdoklink.jsp?planid=2926646&planttype=12&status=V\)](#)

Ny viden om mennesker og neandertalere

Desværre fandt vi ikke spor efter neandertalerne her i kommunen, men det gør de andre steder. [Læs om Nikolai V. Peristovs spændende fund \(http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/verdens-aeldste-menneskegenom-sladrer-om-sex-med-neandertalere\)](#)

Havørne video

Dansk Ornitologisk Forening, DOF, har lavet to korte videoer på baggrund af ynglesæsonens mange optagelser af livet i en havørnerede med to unger (altså ikke vores egne ørne fra Rands Fjord). [Se videoerne \(http://pandion.dof.dk/hav%C3%B8rne-video-2014-s%C3%A5dan-gik-det\)](#)

Præsidentens tale

[Her kan du læse om DN's syn på landbrug, naturplan, naturfond, planlov og andre forhold af betydning for vores alle sammens natur.](#) Redegørelsen blev givet på repræsentantskabet i Holstebro den 22.11.

Er der emner, du synes, vi skal skrive om?

Så send os en mail - fredericia@dn.dk - eller ring til Karsten Enggaard eller Ole Klottrup

Tilmelding til DN Fredericias nyhedsbrev kan ske [her](#)
Her kan du også se de tidligere nyhedsbreve.

Mange hilsener fra Danmarks Naturfredningsforening i Fredericia

Karsten Enggaard, formand	tlf. 7594 3166
Ole Klottrup, næstformand	tlf. 7593 1717
Meld dig ind i DN på	www.dn.dk

> Følg DN på Facebook

<http://www.facebook.com/home.php#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening/38507331439>

> Følg DN Fredericia på Facebook

<http://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforening#!/pages/Danmarks-Naturfredningsforening-i-Fredericia/494461143950297?fref=ts>

Gå ind på vores hjemmeside www.dn.dk/fredericia og se mere om, hvad vi arbejder med her i kommunen.
DN's overordnede hjemmeside finder du her www.dn.dk.
Og er du i tvivl om noget, så ring til Karsten Enggaard på 7594 3166.

> [Afmeld nyhedsbrevet på dn.dk/nyhedsbrev](#)